

Sfântul Prooroc Ilie. Icoană portabilă din secolul XV, Petrozavodsk, Muzeul de artă din Carelia.

DIN SUMAR:

- Proorocii Ilie și Elisei, experiență și continuitate
– † PS BENEDICT BISTRITĂNUL.....(p. 3)
- Memento: „Iubirea și Occidentul” – DR. EUGEN-ADRIAN TRUȚA.....(p. 4)
- „Dialoguri la Agapia” – PROF. DR. MIRCEA-GELU BUTA.....(p. 4)
- Cine este Iisus? - „Eu sunt Păstorul cel Bun” (Ioan 10, 11.14) - Partea 1
– PR. PROF. UNIV. DR. STELIAN TOFANĂ.....(p. 5)
- Gărzile Naționale Române - Garda militară din Chintelnic
– PR. DR. GRIGORE LINUL.....(p. 7)

† ANDREI

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului,
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Protest ascetic împotriva corupției din lume

Pe 20 iulie îl sărbătorim pe Sfântul Prooroc Ilie Tesviteanul. Îmi aduc aminte cu nostalgie de sărbătoarea Sfântului Ilie din anul 1989, de la Mănăstirea Toplița. Hramul acestei mănăstiri, ctitorită de Patriarhul Miron Cristea, este Sfântul Prooroc Ilie Tesviteanul.

Era prezent la hram și poetul Ioan Alexandru. El era un bun vorbitor și i s-a îngăduit să predice. Predica lui a fost un protest străveziu la adresa relelor ce erau prezente în România. Și rezum din memorie conținutul predicii: „Tu, Ilie, stai, mănâncă și bei, la văduva din Sarepta Sidonului. Și poporul moare de foame. Auzi, tu, Ilie, poporul moare de foame!”

Când s-a sfârșit Liturgia, ca să dreagă busuiocul, episcopul Emilian Birdeș a subliniat: „domnul Ioan Alexandru a fost prea aspru cu Sfântul Prooroc Ilie”. Poporul înțelese de cine era vorba și a consimțit cu tot ce a spus Ioan Alexandru.

Sfântul Prooroc Ilie a trăit cam cu 800 de ani înainte de Mântuitorul Hristos, pe vremea când în regatul de nord al lui Israel era rege Ahab. Soția acestuia, Izabela, era păgână și s-a folosit de toate mijloacele pentru a-i îndepărta pe oameni de dreapta credință.

Și, din punct de vedere social, Ahab și Izabela îi apăseau pe oameni. Este cunoscut din Sfânta Scriptură faptul că Nabot, care avea o vie lângă palatul regal, pentru că n-a vrut să i-o dea regelui care o dorea, a fost omorât pe baza unei mărturii mincinoase. Iar în ce privește moralitatea, lucrurile stăteau rău de tot.

Începând cu capitolul 18 din Cartea a III-a a Regilor, îl vedem pe Ilie folosindu-se de o serie de mijloace pedagogice pentru a îndrepta lucrurile. La rugăciunea lui a fost secetă trei ani și jumătate și, în sfârșit, pentru a le demonstra care-i adevăratul Dumnezeu, a făcut două altare pe Carmel. Jertfa lui Ilie a fost aprinsă cu foc din cer, și, totuși, Izabela cu ceilalți idolatri n-au fost convingși.

Ce mijloc de protest a ales Ilie? Protestul ascetic! Atât la pârâul Cherit, cât și pe Muntele Horeb, unde a trăit în post și rugăciune, a fost hrănit de un corb, iar apoi de un înger. Sfârșitul? O experiență mistică extraordinară: „A zis Domnul: «Ieși și stai pe munte înaintea feței Domnului! Că iată Domnul va trece; și înaintea Lui va fi vijelie năprasnică ce va despica munții și va sfărâma stâncile, dar Domnul nu va fi în vijelie. După vijelie va fi cutremur, dar Domnul nu va fi în cutremur; după cutremur va fi foc, dar nici în foc nu va fi Domnul. Iar după foc va fi adiere de vânt lin, și acolo va fi Domnul»” (3 Regi 19, 11-12).

Troparul sărbătorii Sfântului Ilie referindu-se la ascetismul său este grăitor: „Cel ce a fost înger în trup, temeiul proorocilor, al doilea înainte mergător al venirii lui Hristos, Ilie măritul, care a trimis de sus lui Elisei dar, gonește bolile, și pe cei leproși curățește. Pentru aceasta, și celor ce-l cinstesc pe dânsul le izvorăște tămăduiri”¹.

Viața Sfântului Ilie în pustie, în munți și ajunarea sa austeră sunt un protest ascetic împotriva corupției lumii. În conflictele sale cu suveranii lui Israel, el este glasul conștiinței, campionul apărării drepturilor desconsiderate ale lui Dumnezeu și ale oamenilor.

Nu numai atunci, dar și astăzi sunt desconsiderate drepturile lui Dumnezeu și ale oamenilor. Sfântul Pavel, referindu-se la vremurile noastre spune că „vor fi oameni iubitori de sine, iubitori de arginți, lăudăroși, trufași, hulitori, neascultători de părinți, nemulțumitori, fără cucernicie, lipsiți de dragoste, neînduplecați, clevetitori, neînfrânați, cruzi, neiubitori de bine, trădători, necuviincioși, îngâmfați, iubitori de desfătări mai mult decât iubitori de Dumnezeu” (2 Timotei 3, 2-4).

Cuvântul Bisericii în fața lor este desconsiderat. Ce ne rămâne? Ca și lui Ilie: un protest ascetic împotriva corupției din lume. O viață de rugăciune, o viață plină de bunătate și altruism, grăiește de la sine. Pe bună dreptate, avva Pimen definește credința că se concretizează în „a petrece cu smerita cugetare și a face milostenie”².

Ernest Bernea ne spune că astăzi „a fi superior cuiva înseamnă a-l întrece în dragoste, în libertate, în înțelegere ca act moral complex, în putere de jertfă, a-l întrece adică în bogăția spirituală”³.

¹ Mineiul pe Iulie, E.I.B.M.B.O.R., București, 2002, p. 240.

² Patericul, Alba Iulia, 1990, p. 175.

³ Ernest Bernea, *Îndemn la simplitate*, Editura Anastasia, București, 1995, p. 91.

Ședință de lucru a Sinodului Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului, 20 iunie 2022

Darius Echim

Ierarhii din Mitropolia Clujului, Maramureșului și Sălajului s-au întrunit luni, 20 iunie 2022, în ședință de lucru, la reședința mitropolitană din Cluj-Napoca, sub președinția Înaltpreasfințitului Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului.

Alături de Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, la ședință au participat și ceilalți membri ai Sinodului Mitropolitan: Preasfințitul Părinte Iustin, Episcopul Maramureșului și Sătmarului, Preasfințitul Părinte Petroniu, Episcopul Sălajului, Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul, Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, și Preasfințitul Părinte Timotei Sătmăreanul, Arhiepiscopul-vicar al Episcopiei Maramureșului și Sătmarului.

Printre subiectele aflate pe ordinea de zi, în cadrul întâlnirii au fost discutate și analizate probleme de ordin misionar-pastoral, cultural, social-filantropic și administrativ, care privesc viața bisericească din cuprinsul mitropoliei.

S-a luat act de înființarea a două noi mănăstiri pe teritoriul Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Este vorba de Mănăstirea „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” de la Dej și Mănăstirea „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din localitatea Legii, comuna Geaca.

Au fost discutate și analizate aspecte legate de proiectele de texte liturgice întocmite în vederea canonizării părintelui profesor Liviu Galaction Munteanu, mărturisitor și pătimitor al închisorilor comuniste, pentru cauza catehizării tineretului.

În ședința de lucru din 25 februarie 2021, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a decis începerea demersurilor de canonizare a unor mărturisitori și mari duhovnici misionari români persecutați sau martirizați de regimul comunist. Aceștia vor fi canonizați în anul 2025, cu prilejul împlinirii a 140 de ani de autocefalie a Bisericii Ortodoxe Române (1885) și a 100 de ani de la înființarea Patriarhiei Române (1925).

Liviu Galaction Munteanu – preot și profesor mărturisitor

S-a născut la data de 16 mai 1898, într-o familie de învățători, fiind originar din localitatea Cristian, județul Brașov. S-a format ca teolog la Liceul „Andrei Șaguna” din Brașov și la Institutul teologic-pedagogic din Sibiu, apoi la Facultatea de Teologie din Cernăuți, unde a obținut și doctoratul. La 17 februarie 1927 a fost hirotonit preot, de Episcopul Nicolae Ivan, care l-a numit profesor la Academia Teologică din Cluj, ajungând astfel titularul cursului de Noul Testament, duhovnic, apoi chiar rector al acestei instituții. În anul 1958 a fost numit vicar administrativ, de către Episcopul Teofil Herineanu, care avea un proiect de relansare a catehizării în Eparhia Clujului. Astfel, părintele Galaction a întocmit o programă pentru catehizarea copiilor și adulților, care l-a adus în atenția Securității. A fost anchetat, iar în 1959 condamnat la opt ani de închisoare pentru „uneltire contra ordinii sociale”. A fost închis în penitenciarele Aiud și Gherla. A murit în 8 martie 1961, la închisoarea Aiud, ca urmare a tratamentului inuman la care a fost supus de regimul comunist.

Constituirea noii Adunări Eparhiale a Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, mandatul 2022-2026

Darius Echim

Ședința de constituire a Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, pentru mandatul 2022-2026, a avut loc sâmbătă, 25 iunie 2022, la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, sub președinția Înaltpreasfințitului Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului.

Întrunirea a fost precedată de un Te Deum, oficiat de Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul, Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, începând cu ora 10:00, în Paraclisul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, în prezența chiriarhului locului, a membrilor Permanenței Consiliului Eparhial, a celor nouă protopopi și a noilor membri ai Adunării Eparhiale.

Ședința de constituire a noii Adunări Eparhiale s-a desfășurat în Aula Facultății, unde, în deschidere, Părintele Mitropolit Andrei a rostit un cuvânt de învățătură, în cadrul căruia a vorbit despre importanța acestui for deliberativ în viața Bisericii și a subliniat faptul că „Biserica este trupul lui Hristos”, pornind de la cuvântul Sfântului Apostol Pavel: „Ținând adevărul, în iubire, să creștem întru toate pentru El, Care este capul – Hristos. Din El, tot trupul bine alcătuit și bine încheiat, prin toate legăturile care îi dau tărie, își săvârșește creșterea, potrivit lucrării măsurate fiecăruia din mădulare, și se zidește întru dragoste” (Efeseni 4, 15-16), iar conform părintelui prof. Dumitru Stăniloae: „Biserica este Hristos extins cu trupul Lui îndumnezeit în umanitate”.

Un nou vicar eparhial

De asemenea, Înaltpreasfinția Sa l-a prezentat pe noul vicar administrativ eparhial, preotul Dumitru Boca. Acesta a fost profesor la Seminarul Teologic Ortodox din Cluj-Napoca (actualul Colegiu Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan”), la catedrala de Tipic și Liturgică, în perioada 1 martie 1989 – 1 mai 2008. Între anii 1990-2008 a fost preot slujitor la Parohia „Sfânta Treime” din Baciu, Protopopiatul Cluj I, iar din data de 1 mai 2008 până în prezent este paroh al aceleiași parohii. Totodată, părintele vicar este realizatorul emisiunii „Ghidul creștinului” de la Radio Renașterea.

În cadrul ședinței au fost verificate și validate mandatele celor 30 de membri, 10 clerici și 20 de mireni din cele două județe ale eparhiei: Cluj și Bistrița-Năsăud, aleși de cele zece circumscripții electorale bisericești, constituite la nivelul Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Apoi, noii membri au fost împărțiți în cele cinci comisii de lucru permanente (Comisia administrativ-bisericească; Comisia culturală și educațională; Comisia economică, bugetară și patrimonială; Comisia social-filantropică; Comisia organizatorică, juridică și de validare) și au fost aleși membrii Consiliului Eparhial, membrii Consistoriului Eparhial și Monahal, precum și câte un membru delegat pentru Consistoriul Mitropolitan.

Totodată, Adunarea Eparhială a delegat trei dintre membrii săi, un cleric și doi mireni, ca reprezentanți în Adunarea Națională Bisericească: pr. Dan-Constantin Iftimi, prof. univ. dr. Vasile Pușcaș și prof. univ. dr. Ioan Bolovan.

La final, au luat cuvântul mai mulți membri, în frunte cu Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul, care a spus că „Biserica este o comuniune a clericilor și a mirenilor”, conform Sfântului Apostol Pavel, care în prima Epistolă către Corinteni, capitolul 12, spune că noi suntem Biserica Dumnezeului Celui viu și unii altora mădulare.

La ședință au participat, pe lângă membrii titulari, membrii onorifici și alți invitați.

Noi hotărâri ale Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române

În ziua de marți, 5 iulie 2022, în Aula Magna „Teoctist Patriarhul” din Palatul Patriarhiei, sub președinția Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, s-a desfășurat ședința de a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Sfântul Sinod l-a ales prin vot secret pe Preasfințitul Părinte Ieronim Sinaitul, vicar patriarhal, în demnitatea de *Episcop al Daciei Felix*. Acest scaun episcopal a fost vacantat în data de 17 februarie 2022 prin transferarea Preasfințitului Părinte Episcop Daniil Stoescu în postul de Arhiepiscop-vicar al Episcopiei Devei și Hunedoarei, cu titulatura *Densușeanul*.

Episcopia Daciei Felix este o eparhie a Bisericii Ortodoxe Române, cu sediul la Vârșeț, care are jurisdicție asupra comunităților ortodoxe românești din Serbia și este direct subordonată Patriarhiei Române. Biserica „Înălțarea Domnului” din Vârșeț este catedrală episcopală.

În cadrul aceleiași ședințe, au mai fost luate următoarele hotărâri:

- Înscrierea în calendarul Bisericii Ortodoxe Române a sărbătorii *Aducerea Moaștelor Sfântului Cuvios Dimitrie cel Nou la București*, în ziua de 13 iulie, începând cu anul 2024;

- Aprobarea textelor *Sinaxarului, Acatistului și Slujbei* Sfântului Cuvios Varsanufie de la Optina (zi de sărbătorire – 1 aprilie);

- Aprobarea textelor *Slujbei și Paraclisului* Sfântului Ierarh Grigorie Palama (zi de sărbătorire – 14 noiembrie);

- Aprobarea textului *rugăciunilor pentru pace*, care se va introduce în *Liturghier, Molitfelnic și în Cărțile de rugăciune*.

Biroul de Presă al Patriarhiei Române

Lista parohiilor vacante în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului pe luna iulie 2022

Posturi clericale categoria examen:

Preot paroh la Parohia „Întâmpinarea Domnului” Cluj-Napoca, Protopopiatul Cluj II, 2500 suflete, categoria I.

Posturi clericale categoria numire:

Preot paroh la Parohia Ardan, Protopopiatul Bistrița, 680 suflete, categoria a II-a.

Preot paroh la Parohia Șintereag, Protopopiatul Beclean, 580 suflete, categoria a II-a.

Pentru posturile de la categoria **examen** se pot înscrie preoții cu vechime de cinci ani.

Examenul se va desfășura după programa pentru parohiile de oraș.

Pentru **intervi**u se pot înscrie preoții cu vechime de cinci ani, precum și tinerii licențiați în teologie care au susținut examenul de capacitate. Interviul va consta în susținerea a trei probe orale: predică, cateheză și liturgică.

Dosarele candidaților se vor depune la biroul consilierului administrativ bisericesc până în data de **29 iulie 2022**.

† **BENEDICT Bistrițeanul**

*Episcop-vicar al Arhiepiscopiei
Vadului, Feleacului și Clujului*

**Proorocii Ilie și Elisei,
experiență și continuitate**

An conștiința poporului Israel, dar și în tradiția creștină ulterioară, Proorocului Ilie i s-a atribuit o existență misterioasă și o biografie în consecință. Petrecerea sa pământeană stă undeva între pământesc și ceresc și, tocmai de aceea, icoana sa a fascinat și continuă să fascineze. Însuși Domnul a fost confundat cu Ilie Tesviteanul de către unii din jurul Său (Matei 16, 13-14), iar despre Sfântul Ioan Botezătorul se afirmă că va merge înaintea Domnului „cu duhul și cu puterea lui Ilie” (Luca 1, 16-17). Mai mult decât atât, la Schimbarea la Față, alături de Petru, Iacov și Ioan, apare și Ilie într-un mod tainic, întovărașit de Moise (Matei 17, 3; Marcu 9, 4; Luca 9, 30).

În pelerinajul nostru duhovnicesc prin intermediul paginilor Vechiului Testament vom face în rândurile care urmează o lectură narativă a biografiei sale, continuată de cea a ucenicului său, Elisei, în paradigma anunțată în titlu – *experiență și continuitate*. Ca și în alte rânduri, termenul cheie care stă la baza lecturii este cel de întâlnire cu Dumnezeu cel viu, capăt al unui pelerinaj personal către „muntele lui Dumnezeu”.

Proorocul Ilie se naște în ținutul Tesvi, în Israelul secolului al VIII-lea î. Hr., iar datele istorice privind biografia sa sunt cuprinse în 3 Regi (17-21) și 4 Regi (1-2). Ilie este trimisul lui Dumnezeu către un popor care „desfrâna” în masă, închinându-se la idoli. Începutul activității sale se leagă de vestirea unei secete mari în fața Regelui Ahab. Acesta din urmă nu primește cuvântul proorocului, ci, dimpotrivă, îl află vinovat pentru această stare. Ilie se refugiază în pustie, apoi în casa unei văduve din Sarepta Sidonului. Momentul său culminant este dovedirea adevăratului Dumnezeu în jertfa mistuită și denunțul închinării false zeului Baal. Slujitorii acestuia sunt uciși. O astfel de întâmplare provoacă și mai tare mânia stăpânirii și, mai ales, a soției împăratului, Izabela. Ilie se refugiază singur în pustie, dezamăgit de „eșecul” misiunii sale în mijlocul poporului. Încrederea, curajul și siguranța care l-au însoțit mai înainte sunt înlocuite de conștiința unei vulnerabilități asfixiante. Părea că Dumnezeu și-a abandonat pe slujitorul Său. Acest moment, dintr-o perspectivă duhovnicească, se cere lecturat împreună cu biruința în fața preoților lui Baal și a Împăratului, în consecință. Ipoteza pe care o evocăm aici se poate exprima în termenii unei încrederi în sine însuși, însoțită de o presupusă conștiință a fidelității și desăvârșirii în credință, ambele în fața „unui succes”, care nu este al său, ci al lui Dumnezeu. Iar de aici, intervenția discretă a lui Dumnezeu pentru ca Ilie să-și recunoască limitele și să conștientizeze că Dumnezeu este sursa binelui și a biruinței, iar omul, fie el și înconjurat de victorii, nu este nimic fără însoțirea lui Dumnezeu. „*Eu singur am rămas profet al Domnului*” (3 Regi 18, 22). Această conștiință poate mereu să-l însoțească pe cel cu părere de sine și încredător în propriile-i forțe. Însă, și atunci ca și acum, Dumnezeu „ne liniștește” că încă mai sunt mulți cei care nu se închină la dumnezei străini, „eliberându-ne” de povara unicității și a responsabilității trufășe mincinoase (3 Regi 19, 10-14). Nu avem dreptul să ne considerăm singurii luptători împotriva răului și a păcatului, înțelegând că, tainic, mulți sunt cei pe care Dumnezeu și-I păstrează curați și rugători, la Sine și pentru Sine.

Urmarea imediată a unei astfel de stări, pe care o îngăduie pedagogic Dumnezeu, este „căderea” în luciditate, ba chiar în deznădejde (akedie). Formele care însoțesc această experiență sunt fuga și însingurarea în pustie, frica, ba chiar și dorința ca totul să se sfârșească: „*Îmi ajunge acum, Doamne! Că nu sunt mai bun decât părinții mei!*” (3 Regi 19, 4). Expriarea poate să fie una comună pentru

experiența cotidiană a deznădejdii. Proorocul reușește să trăiască într-un sens transformator această criză, la capătul căreia se arată întâlnirea cu sine, dar, mai ales, dorința de a-l întâlni pe Dumnezeu aievea. Abisul prăpastiei poate însemna și sfârșitul stării corupte proprii și transferul dinspre încrederea în sine către abandonul în brațele Domnului. Potrivit relatării biblice, „Cineva s-a atins de el” și i-a oferit puțină hrană, pentru a-l întări pentru pelerinajul de patruzeci de zile pe care avea să-l facă către Dumnezeu cel viu pe muntele Său, acolo unde și Moise primise Tablele Legii. Hrana primită, în accepțiunea Părinților, trimite direct la Sfânta Euharistie în experiența de mai târziu a Bisericii.

Proorocul Ilie este chemat să iasă din amorțeala, oboseala și nelucrarea deznădejdii, către o stare de trezvie, anticamera întâlnirii cu Domnul: „*Ce faci aici, Ilie?... Ieși și stai în fața Domnului pe munte*” (3 Regi 19, 9, 11). Era momentul pentru o transformare-converție la capătul căreia să se întâmple întâlnirea „față către față” cu Domnul, pentru a-l vedea „așa cum este” (1 Ioan 3, 2). Pentru a se săvârși acest lucru, proorocul urcă, într-un pelerinaj de patruzeci de zile, același munte pe care l-a urcat și Moise, socotit drept „așternutul tronului lui Dumnezeu”. Și, la fel ca el, are

pe Muntele Tabor. Vederea față către față îl așază pe Proorocul Ilie într-o prietenie tainică, însă nu ușoară cu Domnul. El și devine paradigmă pentru experiența întâlnirii tainice, lăuntrice, dar și năvalnice, a omului cu Domnul, cu precădere a monahilor. Râvna lui Ilie este acum domolită de pacea pe care o aduce adierea tainică a vântului lin al descoperirii dumnezeiești, dar și împlinită, pentru că ea își are rostul de a conduce către întâlnire.

După ce coboară muntele, îl întâlnește pe Elisei, un om simplu, lucrător al pământului. Se apropie de el și, într-un gest simbolic, își aruncă cojocul peste el (3 Regi 19, 19-20). Gestul acesta presupune în contextul specific a investi pe cineva cu o misiune specială, prelungire a unei persoane prin mandatarea propriei lucrări în persoana unui ucenic. Este vorba de o chemare profetică, și, în cele din urmă, de vocație. Elisei se afla în această vreme în locul său obișnuit, la fel ca mai târziu ucenicii pescari, iar chemarea pe care o primește este directă, rapidă, fără spațiu de analize și fără posibilitatea de a întârzia răspunsul. Se cere o disponibilitate totală pentru o astfel de misiune, o ieșire din obișnuit, geografie sau istorie personală, urmând calea Domnului. Identificăm aici trei principii esențiale în această ucenicie-continuitate: întotdeauna părintele își alege ucenicul; apoi

acesta din urmă pornește la drum și săvârșește lucrarea cu puterea părintelui său (sau despre cum copiii devin părinți; continuarea experienței părintești); ordinea chemării este tot timpul de la Dumnezeu, prin părinte, către ucenic. Concluzia la acest moment este că Domnul „ne pescuiește”, ceea ce presupune dificultate, de vreme ce peștii sunt lunecoși, argumentele sunt multe și refuzurile în consecință, până ce Domnul ne câștigă pentru El. Același principiu se transferă către facerea de ucenici în rândul lumii: „*Drept aceea, mergând, faceți ucenici (mathitevsate), botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh*” (Matei 28, 19), le spune Domnul Apostolilor, misiune transferată Bisericii.

Și plecarea lui Ilie din această lume a fost tainică, „*în vârtej de vânt, ca și cum ar fi la cer*” (4 Regi 2, 1). „*Ofițerul lui Dumnezeu se retrage în rezervă*”, iar Dumnezeu face acest lucru respectându-i personalitatea năvalnică: „*cu râvnă am râvnit*”. Înălțarea la cer se întâmplă „*în iureș și-n slavă*”, în ochii lui Elisei și a celor prezenți, la fel cum se va întâmpla cu Domnul în văzul ucenicilor, garanție în ambele situații a venirii din nou. De aceea, Sfântul Ilie va deveni chip al lui Hristos în icoană eshatologică.

Elisei, care nu s-a lăsat de maestrul său, smulge de la acesta, înainte de înălțarea la cer, o favoare – duhul său să fie îndoit în el (4 Regi 2, 9), ceea ce va și primi, însoțit de un gest simbolic – mantua lui Ilie s-a așezat peste Elisei. Cei din jurul său vor da mărturie despre faptul că duhul lui Ilie (4 Regi 2, 15) se regăsește în Elisei, iar faptele sale ulterioare vor dovedi lucrul acesta. El va deveni văzător și făcător de minuni, continuator fidel al lucrării părintelui său.

Socotesc că putem identifica cu ușurință trei lecții importante în această narațiune, lecturată în cheie duhovnicească. În primul rând, chemarea pe care ne-o face Dumnezeu nu se datorează vredniciei personale, ci alegerii dumnezeiești. De aceea, în consecință, și resortul pentru misiunea noastră nu rezidă în propriile puteri sau calități, ci în însăși garanța alegerii, față de care ne încredințăm cu totul. La capătul unei astfel de conștiințe stă posibilitatea prieteniei cu

Domnul, dovedită de întâlnirea cu El față către față. Iar cel de-al treilea element ne indică drumul unei părtașii de chemare și de viață, prin intermediul lucrării paternității spirituale, în tradiție și libertate, sub forma *experiență-continuitate*. Această ultimă dimensiune descoperă, de fapt, însăși taina credinței, descrisă drept transmitere personală și comunitară a experienței întâlnirii cu Domnul, din generație în generație, făcând ucenici, purtători de duh ai Părinților lor, în devenirea lor de părinți de ucenici. Există o chemare la experiență: „*Ieși și stai în fața Domnului pe munte!*” (3 Regi 19, 11), dar există și o chemare la continuitate: „*Du-te și întoarce-te, că am treabă cu tine*” (3 Regi 19, 20).

¹ Preot Alexandru Moldovan, *Propedeutică biblică, de la primordia la răscoală macabeilor. Cărțile cu caracter istoric II, Alba Iulia, Reîntregirea – Felicitas, Stockholm, 2019, p. 303.*

parte de o teofanie pe modelul „*înfricoșător lucru este să cazi în mâinile Dumnezeului Celui viu*” (Evrei 10, 31). Experiența lui Dumnezeu este precedată de o vijelie năprasnică, deslușită paradigmatic sub chipul suferințelor, al necazurilor, al durerii, în general, care își au aparent rolul de a destabiliza sau, mai degrabă, de a muta încrederea dinspre sine înspre Domnul. Urmează apoi imaginea cutremurului, care să strice credințele, certitudinile și siguranța omenească, socotite drept mijloace de separare de Domnul. Mai apare și elementul focului, care trimite la purificare, dar și la reducere la esențial, împotriva oricărei rămășițe de încredere mincinoasă în sine. În cele din urmă, Domnul se arată în „*adiere de vânt lin*” (3 Regi 19, 12), anunțând blândețea și smerenia lui Hristos (Matei 11, 29), experiență confirmată, mai târziu,

Activități ale Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca (iunie 2022)

Se emnalăm apariții editoriale:
- *Studia Theologica Orthodoxa Doctoralia Napocensia*, an IV (2021), nr. 1.

În perioada 1 mai - 13 iunie 2022, la sediul Facultății de Teologie Ortodoxă a putut fi vizitată expoziția: *În/semn creștin - Bienala Internațională de Artă Sacră* (Galeria Ermineia).

În perioada 1-3 iunie 2022 în Belgia a avut loc întrunirea Echipei Europene de Cateheză, întrunire ce are loc la interval de doi ani. Singurii invitați din rândul Bisericilor Ortodoxe au fost Pr. conf. univ. dr. Vasile Crețu (București) și Pr. lect. univ. dr. Liviu Vidican-Manci.

Întrunirea a fost una cu impact puternic, în fiecare zi având loc două comunicări și mai multe ateliere, respectiv, după masa, vizite în parohiile bruxeleze sau la organisme internaționale, demonstrații catehetice și lămuriri de ordin administrativ.

Participanții au fost cei mai importanți profesori de Catehetică din institutele catolice din Europa, din centre ca Paris, Leuven (Belgia), Vatican, Roma, Verona, Braga, Stockholm, Munster etc. Foarte importantă a fost prezența episcopului Franz-Peter Tebartz-Van Elst, responsabilul Vaticanului în probleme de catehizare. Viitoarea conferință a Echipei Europene de Cateheză va fi la Cluj, datorită profesorilor Facultății de Teologie Greco-Catolică.

În perioada 2-4 iunie 2022, un grup de profesori (Pr. conf. univ. dr. Patriciu-Dorin Vlaicu, Pr. conf. univ. dr. Cristian Sonea, Pr. conf. univ. dr. Grigore-Dinu Moș, Pr. lect. univ. dr. Paul Siladi, Ierom. Grigorie Foltis - duhovnicul facultății) și studenți din cadrul Facultăților de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca și Iași au vizitat capitala Belgiei, în cadrul unui proiect inițiat de Centrul de Studii Misionare și Nomocanonice al Facultății de Teologie clujene.

Vineri, 3 iunie 2022, a avut loc, în sistem on line, conferința ROOTS: *Rugăciunea în Vechiul Testament - chemarea numelui lui Dumnezeu, modele de rugători / rugăciune și cultul divin public*, organizatori: Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă și Diac. lect. univ. dr. Stelian Pașca-Tușa.

Au susținut comunicări:
Pr. conf. univ. dr. Remus Onișor (Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia), *Confesiunile lui Ieremia, rugăciune sau impreciație?*

Pr. lect. univ. dr. Cezar Hârlăoanu (Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae” a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *Dimensiunea duhovnicească a rugăciunii Anei, mama lui Samuel*

Lect. univ. dr. Eusebiu Borca (Departamentul de Teologie Ortodoxă din Baia Mare), *Rugăciunea lui Avraam pentru Abimelec, un prim model vechitestamentar de rugăciune pentru aproapele.*

Pr. lect. univ. dr. Iosif Stancovici (Facultatea de Litere, Istorie și Teologie a Universității de Vest din Timișoara), *Μνήστητι μου και ἐπιβλεψον ἐπ’ ἐμὲ Tob 3,3 izvoarele psalmice ale rugăciunilor bătrânului Tobit*

Pr. lect. univ. Ion Resceanu (Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității din Craiova), *Psaltirea și creațiile literare populare românești*

Diac. lect. univ. dr. Stelian Pașca-Tușa, *Doamne, miluiește!, paradigmă psalmică pentru rugăciunea neîncetată.*

În seara zilei de luni, 6 iunie 2022, în Aula Magna a facultății a avut loc, cu participarea IPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, lansarea cărții: *Dorul, condiția românească a ființei* a Pr. prof. univ. dr. George Remete, recent apărută sub egida editurii Paideia. Au prezentat: poetul Horia Bădescu și Conf. univ. dr. Nicolae Turcan. Moderatorul evenimentului a fost Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia.

În perioada 8-11 iunie 2022 s-a desfășurat cea de-a cincea ediție a Summitului **de la Halki, Istanbul** intitulată: *Sustaining the Future of the Planet Together*. Au participat Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, Directorul Școlii

Doctorale „Isidor Todoran” a Facultății de Teologie Ortodoxă a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă și drd. Cristiana Sporea.

Joi, 9 iunie 2022, Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia a participat la festivitatea de lansare a CD-ului de pricesne „A venit un om la Domnul” aparținând interpretei Ioana Roman, la Sala „Reduta” a Muzeului Etnografic al Transilvaniei și a rostit o alocuțiune.

Vineri, 10 iunie 2022 a avut loc în Sala „Reduta” a Muzeului Etnografic al Transilvaniei, cu participarea IPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, vernisajul expoziției *Monahul Ilarion Mureșan, o viață dedicată icoanei niculene* și lansarea albumului cu icoanele pe sticlă ale arhidiaconului Ilarion Mureșan, editat de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Cluj și apărut la Editura „Tradiții Clujene”. Albumul se deschide cu două texte introductive, semnate de pr. conf. univ. dr. Ioan Bizău (care a fost prezent și a rostit o alocuțiune) și Prof. univ. dr. habil. Marcel-Gheorghe Muntean. Corul de cameră „Psalmodia Transylvanica” al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, dirijat de Arhid. lect. univ. dr. Daniel Mocanu a susținut un recital.

La Facultatea de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea” din cadrul Universității „Aurel Vlaicu” din Arad s-a întrunit Colegiul Decanilor Facultăților de Teologie din Patriarhia Română, lucrările desfășurându-se în perioada 14-15 iunie 2022. A participat Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia.

Rectorul Ramona Lile și Pr. prof. univ. dr. Cristinel Ioja, decanul Facultății de Teologie din Arad, le-au conferit tuturor decanilor instituțiilor de învățământ teologic ortodox din România medalia și diploma aniversară Bicentenarul Teologiei arădene, în semn de apreciere pentru promovarea Teologiei în Universitate. Distingea omagiază buna colaborare academică dintre instituțiile teologice din țară și Facultatea de Teologie din Arad,

În zilele de 14 și 15 iunie 2022, Facultatea de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea” din Arad a organizat Simpozionul internațional intitulat: *The Significance of Theology in Today's Society and Culture (Semnificațiile Teologiei în societatea și cultura de azi)*. Au participat: Pr. prof. univ. dr. Stelian Tofană care a susținut referatul: *Mai are Teologia un viitor? Reflecții, ipoteze, provocări* și Pr. conf. univ. dr. Cristian Sonea, cu referatul: *Teologia în cetatea seculară.*

În perioada **16-18 iunie 2022**, s-a desfășurat la Palatul Mitropolitan al Moldovei și Bucovinei ediția a XI-a a Simpozionului Internațional *Explorări în tradiția biblică românească și europeană*, organizat de Centrul de Studii Biblico-Filologice «Monumenta linguae Dacoromanorum» din cadrul Institutului de Cercetări Interdisciplinare al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă a susținut referatul: *Revelația și comunicarea ei - traducerea mărturiilor sacre și comuniunea prin cuvânt. Un posibil elogiu adus primilor traducători din medievalul românesc.*

Sâmbătă, 18 iunie 2022, Arhim. lect. univ. dr. Simeon Pinte a participat la Simpozionul Național *Veghetori la obârșii*, ediția a VI-a, cu tema *Colectivizarea-un experiment dramatic asupra comunităților țărănești din Maramureș*. organizat în orașul Dragomirești, jud. Maramureș de Centrul de Cercetare Teologico-Filosofică a obiceiurilor populare din Maramureș.

Duminică, 19 iunie 2022, Pr. conf. univ. dr. Ovidiu Panaite, Prorector al Universității „1 Decembrie” din Alba Iulia a vizitat Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca. S-a întâlnit cu decanul instituției, Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia.

Miercuri, 22 iunie 2022, Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia îl primește la Decanat pe Pr. prof. univ. dr. Mihail Săsăujan, consilier patriahal, venit la Cluj-Napoca pentru organizarea celei de a 22-a

întâlniri a grupului de dialog ortodox-romano-catolic.

Pr. lect. univ. dr. Liviu Vidican-Manci a participat, în perioada 20-23 iunie 2022 la Bologna, a participat, la conferința: *European Academy of Religion, 2022: Religion and Diversity*. A susținut o prelegere intitulată: *Missionary work of Orthodox monasticism in digital space.*

În seara zilei de vineri, 24 iunie 2022, la biserica „Adormirea Maicii Domnului” din Cluj-Napoca a avut lansarea cărții *Eclesiastul sau propovăduitorul din gândirea unui conducător înțelept* a d-lui Ioan Ciorca. Au prezentat: Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, Dr. Victor-Constantin Măruțoiu și Nadia Fărcaș, directorul Editurii Ecou transilvan.

În ziarul *Făclia de Cluj* din 25 iunie 2022, a fost publicat articolul Prof. univ. dr. Marcel-Gheorghe Muntean intitulat: *Sfântul Ioan Botezătorul în icoanele românești pe sticlă din Transilvania.*

Sâmbătă, 25 iunie 2022, a avut loc ședința de constituire a Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, pentru mandatul 2022-2026. Au participat: Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia (membru ales), Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, Arhim. lect. univ. dr. Simeon Pinte, Pr. lect. univ. dr. Liviu Vidican-Manci și Pr. lect. univ. dr. Răzvan Perșa.

Departamentul de Teologie Istorică, Biblică și Filologie al Facultății de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul” din București a organizat marți, 28 iunie 2022 **Simpozionul Național de Teologie Patristică** *Rugăciunea în experiența și spiritualitatea Sfinților Părinți*. **Pr. lect. univ. dr. Adrian Podaru a susținut referatul: Scriptură și Tradiție patristică în rugăciunea pentru vrăjmași a Sfântului Nicolae Velimirovici.**

Premiile „Excellentia” au fost acordate: Pr. prof. univ. dr. Gabriel-Viorel Gârdan, studentului-doctorand Alexandru Lazăr și studentului Marian Bota (an IV Teologie Pastorală).

În luna iunie au continuat conferințele preoțești semestriale ale clericilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului

6 iunie 2022, la Protopopiatul Gherla,
7 iunie 2022, la Protopopiatul Huedin,
21 iunie 2022, la Protopopiatul Bistrița,
22 iunie 2022, la Protopopiatul Beclean,
23 iunie 2022, la Protopopiatul Năsăud.

În cadrul acestora, Pr. conf. univ. dr. Grigore-Dinu Moș a susținut prelegerea: *Rugăciunea într-o lume secularizată.*

Între 22 iunie și 1 iulie 2022 s-au desfășurat examenele de finalizare a studiilor. În urma probei scrise și a susținerii tezelor de licență au fost declarați licențiați în Teologie 35 de absolvenți ai specializării Teologie ortodoxă pastorală, 2 ai specializării Teologie ortodoxă didactică, 2 ai specializării Teologie ortodoxă asistență socială și 12 ai specializării Artă sacră. De asemenea, prin susținerea disertațiilor au încheiat studiile ciclului de Master 28 de absolvenți ai programelor de studii la acest nivel (Arta sacră - conservarea, restaurarea și crearea bunurilor culturale, Bioetică - morală, etică și deontologie, Consiliere pastorală și asistență psihosocială, Istoria religiilor. Geopolitica religiilor monoteiste (creștinism, iudaism, islam) și Pastorație și duhovnicie).

Vineri, 1 iulie 2022, în capela Facultății de Teologie Ortodoxă, toți aceștia, într-un cadru solemn, au depus jurământul de credință și de fidelitate față de Biserica Ortodoxă. Părintele Episcop-vicar Benedict Bistrițeanul a transmis mesajul de binecuvântare al Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei și a rostit un cuvânt de învățătură.

Dr. Dacian But-Căpușan

† **ANDREI**
MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI
SĂLAJULUI

În fiecare **luni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde hertziene”, pentru postul de radio „Renașterea”.

În fiecare **miercuri și vineri**, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

Iunie 2022

1 Iunie: În Biserica „Învierea Domnului” din Câmpia Turzii, protopopiatul Turda, (paroh: Pr. Sebastian Zăhan și Pr. Aurelian Cherecheș), cu prilejul Odovaniai Marelui Praznic al Învierii, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

Asistă la programul artistic susținut de grupul de copii al Parohiei „Învierea Domnului” din Câmpia Turzii și grupul de copii al primăriei, organizat cu prilejul Zilei Internaționale a Copilului. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

În biserica Mănăstirii „Acoperământul Maicii Domnului” din Florești, protopopiatul Cluj II, oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul, Ionel Zanfirache, fratele Protosinghelului Natanael de la Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În sala mare a Muzeului Mitropoliei de la demisolul catedralei, participă la programul organizat de sectorul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului (coordonator: Pr. Cons. Cornel Gheorghe Coprean), cu prilejul Zilei Copilului. Rostește un cuvânt duhovnicesc și împarte daruri copișilor prezenți.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

5 iunie: În Catedrala Mitropolitană, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotessește într-un duhovnic pe PC Pr. Andrei-Lucian Trifan, de la parohia Iurii de Câmpie, protopopiatul Cluj I.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia și rostește o cateheză. Îi premiază pe laureații la concursurile pe teme religioase organizate în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, în anul școlar 2021-2022. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

6 iunie: în curtea Liceului „Dumitru Tăușan” din Florești, protopopiatul Cluj I, participă la momentul festiv al dezvelirii bustului patronului școlii. Săvârșește slujba de sfințire a bustului și cea a Parastasului în amintirea ilustrului învățător. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Asistă la programul artistic pregătit de elevii școlii. Este însoțit de PC Pr. Cornel Gheorghe Coprean, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În aula mare a Facultății de Teologie din Cluj-Napoca, participă la momentul festiv al lansării volumului „Dorul, condiția românească a ființei”, scrisă de Pr. Prof. George Remete din Alba-Iulia. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Tia, decanul instituției de învățământ.

7 iunie: În Biserica „Nașterea Maicii Domnului” din cartierul clujean Someșeni (parohi: Pr. Ioan Roman, Pr. Nicolae Pop și Pr. Ioan Avram), oficiază Taina Sfintei Cununii pentru tinerii Toader Mihai și Adina Simona Popovici Sicoe. Rostește un cuvânt de învățătură.

La Sinagoga Neologică din Cluj-Napoca, cunoscută sub denumirea „Templul Memorial al Deportărilor Evrei”, participă la evenimentul comemorativ dedicat evreilor care au pierit în lagărele de

În sala „Reduta” a Muzeului Etnografic al Transilvaniei din Cluj-Napoca, participă la vernisajul expoziției de icoane pe sticlă, organizat cu prilejul împlinirii a 80 ani de viață și 50 ani de activitate artistică ai Arhidiaconului Ilarion Mureșan de la Mănăstirea „Adormirea Maicii Domnului” de la Nicula, precum și la momentul festiv al lansării Albumului „Monahul Ilarion Mureșan – o viață închinată icoanei niculene”. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de domnul Eugen Adrian Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

11 iunie: În localitatea Zoreni, protopopiatul Beclean, oficiază slujba de binecuvântare a noii Case Parohiale. Rostește un cuvânt de învățătură. Hirotessește într-un iconom pe părintele paroh Petru Georgiță Peica.

Oficiază slujba de binecuvântare a noii Capele Mortuare din localitatea Zoreni. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Conferă domnului Ioan Mate, primarul comunei Sânmihaiu de Câmpie, Ordinul „Mihai Vodă”.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

12 iunie (Pogorârea Duhului Sfânt): În Catedrala Mitropolitană, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. La final sfințește spicele de grâu.

Participă, prin telefon, la emisiunea „Vine Cluju pe la noi” de la TVR Cluj, moderată și realizată de domnul Sergiu Vitalian Vaida, producător fiind domnul Radu Pușcaș.

Pe scena din fața Catedralei Mitropolitane, împreună cu PS Părinte Benedict Bistrițeanul, slujește Vecernia Plecării Genunchilor și rostește un cuvânt de învățătură.

Conduce, pe străzile din centrul municipiului Cluj-Napoca, îndătinata Procesiune de Rusalii. La final, în fața Catedralei Mitro-

IPS Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, înconjurat de PS Părinte Ignatie și PS Părinte Varlaam Ploieșteanul, a oficiat slujba de resfințire a Capelei din incinta Bazei 71 Aeriană din Câmpia Turzii, 16 iunie, 2022.

2 iunie (Înălțarea Domnului): În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

În Aula Magna a Universității „Babeș Bolyai” din Cluj-Napoca, participă la momentul festiv al acordării titlului de Doctor Honoris Causa, Excelenței Sale, Cardinalul Leonardo Sandri, Prefect al Congregației pentru Bisericile Orientale de la Vatican.

În sala de festivități a Restaurantului „Da Vinci” din Cluj-Napoca, participă la recepția oferită în cinstea Cardinalului Leonardo Sandri. Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Tia, decanul Facultății de Teologie.

3 iunie: Examinează la disciplina Spiritualitate Ortodoxă, cea de-a doua serie a studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie.

În sala de ședințe a Centrului Eparhial, prezidează comisia de evaluare a candidaților participanți la concursul pentru ocuparea posturilor de preot la parohiile Căianu Mare (protopopiatul Beclean) și Prundu Bârgăului II (protopopiatul Bistrița).

Face o vizită în Cimitirul Eparhial „Sfântul Lazăr” de pe Calea Turzii din Cluj-Napoca. Este însoțit de domnul Eugen Adrian Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește Acatistul Înălțării Domnului Hristos și rostește un cuvânt de învățătură.

4 iunie: Oficiază slujba de resfințire a bisericii din Pădureni, protopopiatul Gherla. Rostește un cuvânt de felicitare.

Pe esplanada bisericii din Pădureni, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotessește într-un sachelar pe părintele paroh Emanuel Lorand Komives. Conferă prim-epitropului Dumitru Mălinaș, Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

exterminare naziste, la împlinirea a 78 ani de la deportarea celor 18.000 de evrei din Cluj și împrejurimi. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de domnul Eugen Adrian Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

8 iunie: Face o vizită pe șantierul Centrului misionar-social „Sfântul Apostol Andrei” de pe Calea Turzii din Cluj-Napoca. Este însoțit de domnul Eugen Adrian Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește Acatistul Înălțării Domnului și rostește un cuvânt de învățătură.

9 iunie: Participă la festivitatea organizată cu prilejul împlinirii a 55 ani de la absolvirea promoției 1967 de la Liceul „Gheorghe Pop de Băsești” din Cehu Silvaniei, județul Sălaj. În amfiteatrul școlii participă la cursul festiv și rostește o alocuțiune.

În cimitirul orașului Cehu Silvaniei, se reculege, preț de câteva clipe, la mormintele unor profesori și colegi de liceu. Oficiază o scurtă slujbă de pomenire.

În biserica din Cehu Silvaniei, oficiază slujba Parastasului pentru profesorii și colegii de liceu mutați în eternitate. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

Face o vizită la Mănăstirea „Sfânta Maria Magdalena” de la Oarța de Sus, județul Maramureș. Se întâlnește cu obștea. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de domnul Vasile Bob, fost coleg de liceu și facultate.

10 iunie: La Facultatea de Teologie, examinează restanțierii din anul IV și de la cursurile de master la disciplina Spiritualitate Ortodoxă.

În curtea Centrului Eparhial, participă la festivitatea de încheiere a anului școlar de la Seminarul Teologic Ortodox Român. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

politane dă citire rugăciunii de binecuvântare a holdelor și rostește un cuvânt duhovnicesc.

13 Iunie (Sfânta Treime): Oficiază slujba de resfințire a bisericii din satul Gheorghieni, protopopiatul Cluj I. Rostește un cuvânt de felicitare.

Pe o scenă special amenajată în curtea bisericii din Gheorghieni, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotessește într-un preot, pe seama parohiei Căianu Mare, protopopiatul Beclean, pe diaconul Ioan Fehete. Hirotessește într-un iconom pe părintele paroh Dan-Alexandru Horvat. Conferă domnului Victor Gabriel Costea, primarul comunei Feleacu și domnului Radu Roșca, Ordinul „Mihai Vodă”. Conferă domnului Prof. Univ. Dr. Constantin Măruțoiu, domnului Lect. Univ. Dr. Sorin Albu și monahiei Epiharia Nicula, Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”. Conferă Ordinul „Episcop Nicolae Ivan” domnilor Daniel Dumitraș și Marius Bejan, iar domnilor Liviu Gălican și Ioan Milchiș, le conferă Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia și rostește o cateheză.

14 iunie: În Biserica „Sfânta Treime” din Baci, protopopiatul Cluj I (paroh: Pr. Vicar Dumitru Boca), oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Doroteea, fiica părintelui slujitor Cristian Dumitru Moldovan, directorul Centrului de Pelerinaje „Renașterea”. Rostește un cuvânt de învățătură. Este însoțit de domnul Eugen Adrian Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului și de PCuv. Arhim. Samuel Cristea, duhovnicul Seminarului Teologic Ortodox.

15 iunie: Face o vizită pe șantierul Centrului misionar-social „Sfân-

GHEORGHÎȚĂ CIOCIOI, *Spovedaniile unui pelerin valah în Ortodoxia rusă. Prin cenușa Imperiului Roșu*, Cuvânt înainte de Răzvan Bucuroiu, Editura Lumea Credenței, București, 2021, 208 p.

Asistăm de săptămâni bune la un război fratricid, dezlănțuit nu departe de granițele țării noastre, pe teritoriul Ucrainei. Intervenția militară a Federației Ruse în țara vecină, desfășurată cu binecuvântarea explicită a Patriarhului Kiril al Moscovei și al Întregii Rusii, ne-a șocat, întristat și îndurerat pe mulți, pe alții i-a revoltat, pe puțini i-a lăsat insensibili, pe o seamă i-a transformat în portavoci publice, uneori foarte agresive, ale propagandei filoruse sau antiruse. Majoritatea Bisericilor Ortodoxe și a celorlalte biserici creștine au condamnat războiul și s-au implicat ireproșabil, precum a făcut-o Biserica noastră, în ajutorarea refugiaților, mai ales femei și copii, care și-au părăsit patria și căminul pentru a se pune la adăpost de confruntările militare.

Dincolo de război, de factorii și actanții politici și militari, apoi de întreaga dezbateră interminabilă din mijloacele de comunicare în masă și de pe rețelele de socializare – unde oricine își poate da cu părerea –, am sesizat cu toții că acest conflict armat are și resorturi sau cauze religioase și spirituale, mai ales de politică bisericească, miza fiind jurisdicția canonică sau mai bine zis controlul ecleziastic asupra Ucrainei, areal pe care și-l revendică obsesiv și agresiv Patriarhia Moscovei, la fel cum o face cu Republica Moldova, Bielorusia, Țările Baltice, în general cu ortodocșii trăitori în teritoriile ex-sovietice. Teoretic, majoritatea dintre noi românii, mai ales clericii, teologii și un segment al societății civile, cunoaștem la modul concret aceste pretenții moscovite, datorită conflictului jurisdicțional latent din Republica Moldova. Trebuie însă să recunoaștem că dincolo de câteva informații cu caracter general, lumea rusă și mai ales Ortodoxia rusă contemporană ne sunt foarte vag cunoscute. Această situație se explică mai ales prin bariera lingvistică, prin extrem de puținii teologi și specialiști români care vorbesc și citesc limba rusă sau o altă limbă slavă. Această penurie de specialiști a făcut ca uneori să fim expuși propagandei, dezinformării și manipulării moscovite care a făcut victime și în rândul unor români, clerici și mireni, bine intenționați, fără vădite simpatii sau antipatii ruse. În fond, un specialist indiferent de domeniul pe care-l ilustrează trebuie să contribuie în mod onest la descoperirea, cunoașterea și înțelegerea de către publicul larg a câmpului sau domeniului său de expertiză.

Un specialist român în Ortodoxia rusă, a cărui expertiză și probitate morală este incontestabilă, este domnul dr. Gheorghîță Ciocoi (n. 1964), etnolog, publicist și traducător prolific, autor a numeroase articole, reportaje de călătorie și cărți publicate cu precădere

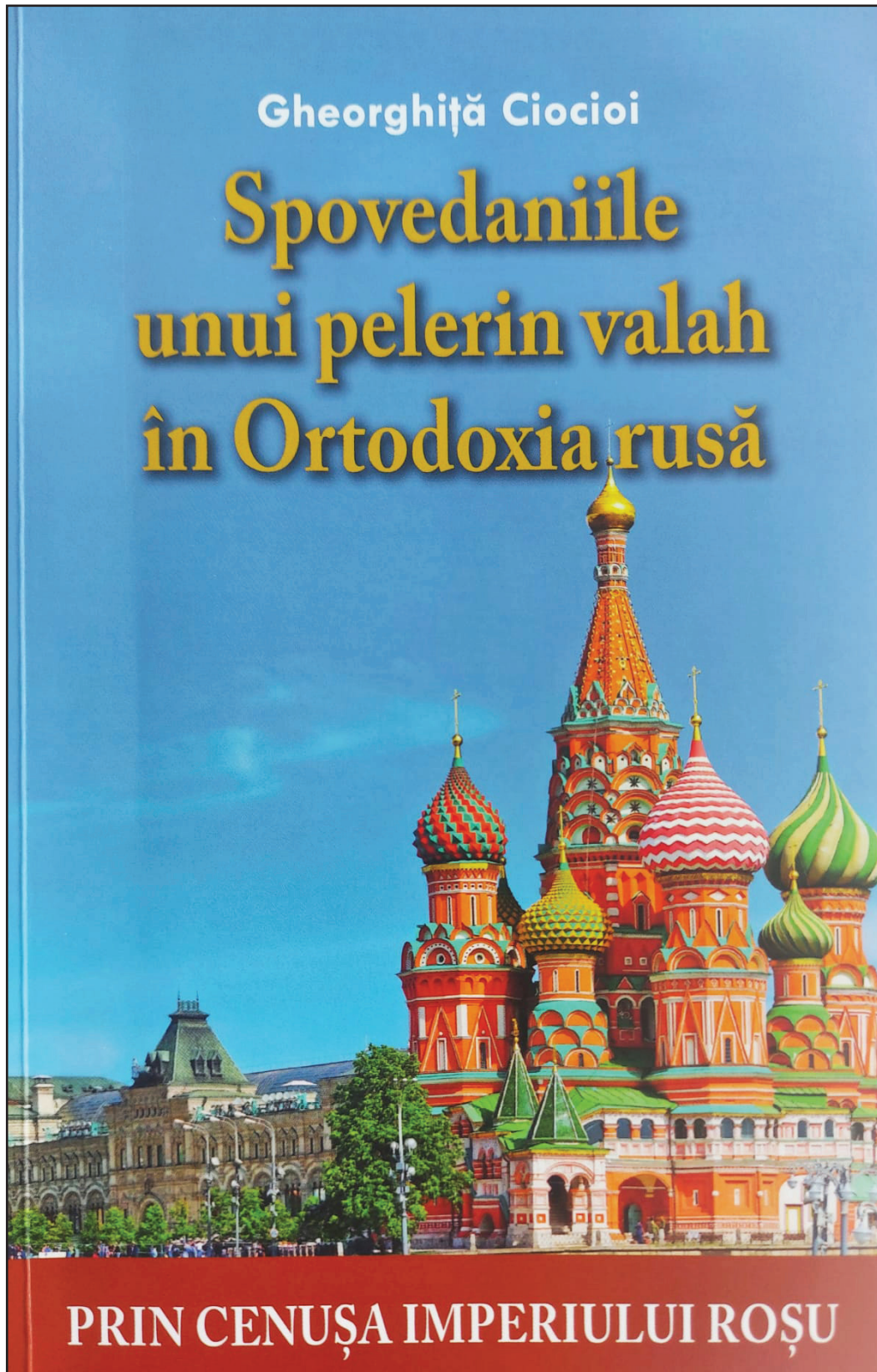
în revista „Lumea Credenței” și sub egida editurii Sophia din București. Colaborator fidel al revistei amintite, care apare de peste două decenii la București sub coordonarea cunoscutului jurnalist creștin Răzvan Bucuroiu, Gheorghîță Ciocoi s-a afirmat ca un neîntrecut cunosător al fibrei profunde a spațiului balcanic și slav, despre care a scris de-a lungul anilor sute de articole, studii, note de călătorie și de jurnal, venind astfel în întâmpinarea creștinilor ortodocși români dornici să cunoască istoria și realitățile prezente ale acestor vaste spații

și Constantinopol®, la sfârșitul anului trecut, eruditul autor și finul intelectual ortodox bucureștean și-a strâns într-un alt volum articolele referitoare la Ortodoxia rusă, o lume pe care cititorul o descoperă datorită peniței pelerinului român care a călătorit prin locurile pe care le descrie punctual cu meticulozitate, onestitate și un veritabil talent literar. Meritul lui Gheorghîță Ciocoi este de a nu fi exagerat, de a nu afurisi, dar nici de a lăuda, gratuit, pe nimeni și nimic. Deci, de a nu interpreta sau relata în cheie ideologică realitățile istorice și contemporane ale Ortodoxiei ruse din „Rusia lui Putin”. Cartea este structurată în trei capitole: „Pelerin valah în Țara Muscalilor”, care evocă pelerinările autorului pe la principalele lavre și centre ce pelerinaj ale Rusiei europene (Moscova, Kazan, Danilov, Novodevici, Smolensk, Radonej, Ipatiev, Serpuhov, Optina, Tolga, Sarov, Derjavino, Tutaev, Mangop și Bahcisarai din Crimeea); „Maica Rusiei” și „Prin cenușa Imperiului Roșu”, grupaje care conțin mai ales articole de analiză referitoare la evoluția Bisericii Ortodoxe Ruse după căderea URSS, la politica bisericească a patriarhilor Alexei II și Kiril, la revirimentul sentimentului religios în Federația Rusă, la manifestarea credinței în cotidian, la activitatea unor clerici ortodocși deveniți celebri în ultimele două decenii, la derapajele unor clerici și a unor obști monahale slab catehizate, la implicațiile pandemiei Covid-19 asupra Rusiei și a Patriarhiei Ruse ș.a.m.d.

Gheorghîță Ciocoi privește și prezintă românii realitățile Bisericii Ortodoxe din Rusia cu ochi realist, cu interes și curiozitate, dozate uneori cu umor și spirit critic, bazându-se pe cunoștințele acumulate la fața locului și pe informațiile culese din literatura teologică și istorică rusă contemporană. După cum bine apreciază prefațatorul, „în afară de geografiile pe care le-a străbătut de la Moscova la Radonej, de la Optina la Tolga, de la Tutaev la Mangop și de la Bahcisarai la Ekaterinburg, autorul descrie și realitățile contondente, rugoase, dar și pline de sfințenie și jertfelnicie ale credinței rușilor la cumpăna dintre milenii. De la sublim la ridicol, de la sacru la profan, toată paleta de trăiri și realități oferite de sufletul creștin al Rusiei ni se perindă pe sub ochi”. Pe scurt, volumul are valoarea unui ghid istoric, politic, artistic, religios și chiar

antropologic, care îl poate introduce pe orice cititor român în Ortodoxia rusă, ajutându-l să înțeleagă mai bine această lume fascinantă și societatea rusă în ansamblul ei. De aceea, toți cei ce doresc să cunoască mai bine Rusia contemporană și în mod particular Ortodoxia rusă din ziua de astăzi trebuie să adauge în lista lecturilor obligatorii această nouă carte, precum și celelalte lucrări semnate de Gheorghîță Ciocoi, unul dintre cei mai buni cunosători români ai Ortodoxiei ruse.

Dr. Mircea-Gheorghe Abrudan

PRIN CENUȘA IMPERIULUI ROȘU

geopolitice, culturale și religioase puternic impregnate de spiritualitatea ortodoxă. Pentru a facilita accesul cititorilor interesați de aceste aspecte, distinsul autor și-a strâns contribuțiile în mai multe volume, apărute la Editura Lumea Credenței, cu prefața aceluiași jurnalist Răzvan Bucuroiu. Astfel, după ce în vara anului 2019 ne-a oferit un volum în care prezintă situația ecleziastică din Ucraina și relațiile Patriarhiei ruse cu cea de la Constantinopol în contextul oferirii autocefaliei Bisericii din Ucraina și a declanșării schismei dintre Moscova

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:

IPS Arhiepiscop și Mitropolit **ANDREI ANDREICUȚ**

Vicepreședinte:

PS Episcop-Vicar **BENEDICT BISTRITĂNUL**

Membri:

Consilier cultural Pr. dr. Cornel Coprean,
Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia, Pr. prof. dr. Liviu Vidican-Manci

Directorul Editurii Renașterea:

Pr. dr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59-96-49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095
IBAN: RO84 BTRL 0130 1205 P129 1800
Banca Transilvania, Cluj (Revista RENĂȘTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:

Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

DIFUZAREA:

Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:

Mircea-Gheorghe Abrudan, Mircea-Gelu Buta, Dacian But Căpușan, Darius Echim, Arhid. Claudiu Ioan Grama, Cezar Loghin, Protos. Maxim (Morariu), Alexandru Nemoianu, Adrian Papahagi, Nicoleta Pălimaru, Elena Pârvu, Arhim. Simeon (Pintea), Arhid. Sergiu Iustin Pop, Eugen Adrian Truța, Nicolae Turcan.

Surveillance capitalism și digitalizarea ființei

Anca Bivolariu

Sufletul omenesc este un câmp de luptă într-un aprig război nevăzut: în el se găesc porniri curate de a-L căuta pe Dumnezeu, dar care se ciocnesc de împotriviri ale unei firi ce s-a strâmbat încetul cu încetul și care parcă șerpuieste la întâmplare. Omul zilelor noastre trece prin viață consumând multe bucurii iluzorii, dar pierzând marea bucurie de a-și căuta și de a-și cunoaște Ziditorul. Omul pare că a construit atât de multe, încât și-a pierdut smerenia și a uitat că el însuși este o plâsmuire asupra căreia s-a suflat suflare de viață; s-a rătăcit de Dumnezeu, dar și de sine însuși, iar prin aceasta și-a pierdut și bucuria. Uneori pare că omul se surpă sub povara propriei vieți și vrea să depună armele. Dar soluția nu este în a renunța, ci în a pune un nou început bun.

Omul e chemat să iasă din sine și să meargă pe cărarea întâlnirii cu cei de lângă el și cu Dumnezeu, căci în lucrarea poruncii de a iubi se ascunde calea spre bucuria nepieritoare și spre Împărăția lui Dumnezeu. Dar bucuria și iubirea au devenit astăzi niște concepte comerciale. Pârghiile noului capitalism au creat comportamente care s-au insinuat treptat în mentalul individual și colectiv, până când au ajuns să pară firești. Fericirea unuia nu mai e legată de fericirea celuilalt: ea pare mereu la îndemână și foarte ușor de achiziționat de fiecare individ în parte. Un nou gadget, o nouă garderobă sau o vacanță exotică – toate sunt mijloace posibile de a ieși din sine și din cotidian. Iar omului îi este de folos să se bucure de toate, inclusiv de cele mai sus menționate. Însă poate greși cel ce rămâne doar la acestea și uită că scopul ultim al trecerii pe acest pământ este dobândirea Duhului Sfânt și întâlnirea cu Dumnezeu.

Mijloacele de comercializare ale bucuriei la pachet pot fi uneori perfide, însă sufletul omului nu poate fi păcălit și simte că lucrurile materialnice nu pot aduce decât o bucurie trecătoare, ce pleacă la fel de repede precum a venit. Omul se diferențiază de animale tocmai prin capacitatea sa de a amâna reacția la stimuli. De aceea, poate, satisfacerea instantanee a instinctului de a avea duce mai degrabă la nefericire decât la fericire. Ea ne separă de cei de lângă noi și ne poate închide în egoism. Or, Dumnezeu nu ne vrea închiși. El trece prin ușile încuiate ale minții și înțelegerii noastre limitate și ne strigă și ne cheamă ca pe Lazăr să ieșim din moarte și din cele stricăcioase și pieritoare ale veacului acestuia, ca să ieșim la limanul vieții fără de hotar. Dumnezeu ne cheamă să ieșim la libertate și la bucurie.

E trist însă că omul modern nu pare a-și mai dori libertatea. Dimpotrivă, renunță foarte ușor la ea. *Cercul*, unul dintre filmele de dată recentă, care pare să fi stârnit un val de controverse, a iscat și numeroase dezbateri între criticii avizați. În cadrul unei asemenea dispute pe seama lui, am auzit menționându-se un termen care mi-a trezit interesul. Acesta este *surveillance capitalism* (pe care îl vom traduce în continuare *capitalismul de supraveghere*) și a fost introdus de Shoshana Zuboff, o fostă profesoară, membră a Universității Harvard. Termenul descrie un nou sistem economic și politic, ce valorifică date confidențiale obținute de pe urma supravegherii oamenilor. Mecanisme tot mai complexe și inobservabile pentru ochiul neavizat – numite generic, de aceeași Shoshana Zuboff, *the Big Other* – extrag și procesează datele personale ale internaților cu scopul de a crea o piață de predicție și exploatare a unor noi comportamente.

Dumnezeu l-a creat pe om din iubire și i-a dăruit liber arbitru. Iar acest *Big Other* – o forță străină, imensă și fără chip – tocmai intimitatea și libertatea omului sunt cele pe care vrea să le cumpere. Căci atât accesul imediat la informații și la soluții rapide, cât și libertatea virtuală de mișcare se plătesc cu un fel de renunțare la autonomia proprie. Acest cerc digital pare a-ți oferi posibilitatea de a găsi soluții la multe probleme, fără să pierzi foarte mult timp. Dar, odată intrat, vei pierde chiar mai mult timp. Ți se creează un profil și ești asaltat de o mulțime de oferte personalizate. Pare că

devii important și începi să fii băgat în seamă, în vreme ce, de fapt, ai devenit un posibil consumator de bucurii facile. Ești categorisit și indexat, căci, pentru acest *Big Other*, nu ești o ființă, ci un număr. Ai ajuns pe lungă listă de indivizi buni de convinși să cheltui bani pe lucruri de care nu au nevoie, dar care, aduse zi de zi în fața ochilor, încep să li se pară absolut vitale.

Este interesant că, deși capitalismul de supraveghere este un termen nou, el pare a exista încă de la întemeierea lumii. În Rai, diavolul – *Străinul*, prin excelență – care pizmuia bucuria pe care o avea omul de a fi împreună lucrător cu Dumnezeu, i-a făcut un rău sub pretextul că îi face un bine. Iar metodele au fost identice cu cele ale acestui nou *Big Other*: l-a tras de limbă și a aflat informații *confidențiale*; apoi i-a făcut o ofertă ce părea de nerefuzat și l-a înșelat aducându-i moarte în loc să-i aducă fericirea și cunoașterea promise. Deși, până a nu fi ispitit și viclenit, omul nici nu-și dorea cunoașterea aceasta, în momentul în care a gustat din fructul oprit și-a pierdut bucuria ascultării de Dumnezeu și s-a vădit gol fără de Creatorul Său. Astfel că, prin acest incipient capitalismul de supraveghere, căruia omul nu a știut să îi țină piept cu *privegherea*, diavolul a făcut dezbinare între om și Dumnezeu.

Iar dezbinarea aceasta o face sub diverse forme până în zilele noastre. Dacă îți pierzi vigilența și discernământul în spațiul virtual, timpul pe care poate l-ai salvat, folosindu-te la un moment dat de diverse resurse digitale, ajungi să îl risipești oricum. Iar, pe lângă aceasta, ajungi să te îndepărtezi de Dumnezeu, de semenii tăi și de tine însuși. Până nu de mult, omul se raporta la Dumnezeu, iar prin aceasta era într-o comuniune și cu ceilalți. Deși nu existau telefoane și calculatoare, oamenii erau mai aproape unii de alții și își vorbeau mai mult. Astăzi parcă nici nu mai e nevoie să își vorbească. Până să apuci să te vezi cu un prieten, ești deja la curent cu multe din cele pe care le-a trăit. În singurătate, l-ai supravegheat și el te-a supravegheat pe tine. Ieșirea din acest nefiresc *modus vivendi* presupune un efort de întoarcere a omului la sinceritate, simplitate și responsabilitate; la bucuria de a fi el însuși, de a se lupta să placă lui Dumnezeu și, doar prin aceasta, și semenilor lui.

Omul izolat în fața unui monitor și rătăcind pierdut pe cărări virtuale nu-și prea poate găsi bucuria. Sfântul Antonie cel Mare spune că „de la aproapele este viața și moartea” – ceea ce dă valoare mântuitoare relației cu semenii noștri. Iar comuniunea cu ceilalți este reală și aduce bucurie doar atunci când în celălalt îl vedem pe Dumnezeu. Sfântul Grigorie de Nazianz imaginea frumos lumea întregă ca o horă Al cărei centru este Dumnezeu, și în care oamenii, mergând spre El, strâng și relațiile dintre ei. Astăzi, însă, Dumnezeu este scos din centrul lumii al cărei Creator este, iar oamenii vor să se apropie unii de alții fără a se mai vedea și fără a-L mai vedea pe El în ceilalți. Dar apropierea aceasta este, de fapt, o îndepărtare și un gol. Un gol de care cinicul *Big Other* abia așteaptă să profite și pe care vrea să-l umple cu tot felul de surrogate ale fericirii și ale bucuriei.

Reprezentări ale prigoanei comuniste în universul concentraționar românesc

Lavinia-Teodora Sabou

In adevărat univers al dezumanizării, spațiu opresiv ce întrece orice închipuire asupra toposului punitiv, iadului sau altui loc de osândă veșnică, mediul concentraționar românesc a fost proiectat ca mijloc ideal de tortură mai ales a psihicului uman, supus unui întreg proces de degradare, la finalul căruia, prin Hristos, unii s-au asemănat aurului în topitoare. Aur pe care avem șansa să-l căutăm și din care să ne îmbogățim cu noblețe interioară, jertfelnicie și curaj.

„Închisoarea noastră cea de toate zilele”

În România, încurajarea unei societăți „multilateral-dezvoltate” s-a făcut, pe principiul unei logici inversate, prin reducerea câmpului socio-cultural la o singură latură, reprezentată de linia unui singur Partid, a unei opinii publice singulare, a unei singure clase sociale în interiorul căreia toți oamenii să fie egali și, prin urmare, autosuficienți într-o individualizare multiplicată ca proces identic, șablonat, la fiecare persoană în parte. Prin urmare, totalitarismul este nu doar o „patologie a modernității”, ci și una a domeniului public. Hannah Arendt considera că „sfârșitul lumii comune vine atunci când ea nu mai este văzută decât sub un singur aspect și când nu i se mai permite să se înfățișeze decât într-o singură perspectivă” (Hannah Arendt, *Condiția umană*, p. 53), așa încât izolarea oamenilor afectează implicit relațiile interpersonale, deteriorate sistematic prin teroare. În urma izolării, se modifică, de asemenea, și raportarea omului la realitate, pe care acesta o percepe prin intermediul ideologiei. Privat de posibilitatea de a trăi într-un mediu caracterizat prin diversitate, dar și prin conștiința unor interese comune, omul din masa comunistă are tendința de a se izola în munca sa, dezvoltând stări interioare ca frica de a gândi și a emite idei de împotrivire față de regim, dezrădăcinarea de lume, percepția inutilității propriei vieți, ce nu se mai deschide spre o alteritate cu care să rezoneze.

Cealaltă armă totalitaristă, în interpretarea Hannei Arendt, teroarea, funcționează în special cu ajutorul unor „pârghii utilizate de Securitate în conservarea regimului comunist”: violența, secretizarea și controlul, mijlocul cel mai inuman fiind aplicarea terorii de stat prin violență, mai cu seamă pentru că „a lăsat traumele cele mai adânci și mai greu de vindecate nu numai celor asupra cărora a fost exercitat, ci asupra întregii societăți” (Marius Oprea, „Securitatea și moștenirea sa”, în *Comunism și presiune în România. Istoria tematică a unui fratricid național*, p. 29). Teroarea de stat, operată de Securitate, ca „instituție menită să conserve și să perpetueze regimul comunist”, îmbracă atât forma torturii fizice, „utilizată cu precădere în primul deceniu și jumătate de la înființare”, cât și pe cea a torturii psihice, „a controlului exercitat cu ajutorul unei vaste rețele informative” (*Ibidem*, p. 25), alcătuite atât din organe de putere instituționalizate, cât și din informatori recrutați dintre oamenii obișnuiți. Mai mult, tortura fizică se constituia, în situațiile de încarcerare a „dușmanilor poporului”, ca motor de declanșare a torturii psihice. Ruxandra Cesereanu enumeră în acest sens „tehnică privării de somn”, „amenințări la adresa familiei victimei, culminând cu recuzita țipetelor înregistrate”, „umilirea în forma cea mai degradantă (urinarea pe victimă sau în gura acesteia)” (Ruxandra Cesereanu, *Panopticum. Eseu despre tortură în secolul XX*, p. 34), „izolarea (pe fondul auditiv al unor țipete de supliciat), abuzul verbal, execuțiile simulate, interogatoriul continuu, expunerea nudă a victimei în fața supliciatorilor săi, amenințarea cu violul sau cu utilizarea unor animale agresoare” (*Ibidem*, p. 62).

